

Sprawozdanie z International Conference on Information and Communication Technologies for Ageing Well and e-Health (ICT4AWE 2018), 22–23.03.2018 r., Funchal, Portugalia

Weronika Świerniak

Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu, Światowe Centrum Słuchu, Zakład Teleaudiologii, Warszawa/Kajetany

ICT4AWE jest corocznym miejscem spotkań osób, które w codziennej praktyce klinicznej stosują technologie informacyjne i komunikacyjne w celu poprawy jakości życia seniorów. W odniesieniu do tej grupy osób kluczowe sprawy to: profilaktyka zdrowotna oraz ich niezależność w społeczeństwie, również w kontekście aktywności zawodowej. ICT4AWE sprzyja wymianie informacji i rozpowszechnianiu najlepszych praktyk, innowacji i usprawnień technicznych w zakresie opieki zdrowotnej.

Tegoroczna, czwarta już edycja konferencji zgromadziła specjalistów z ponad 20 krajów ze wszystkich kontynentów. Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu reprezentowała mgr Weronika Świerniak. Uczestnikami spotkania były osoby zainteresowane najnowszymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi z dziedziny *ageing well* oraz *e-health*. Tematyka poruszona podczas ICT4AWE obejmowała cztery główne obszary: wspieranie seniorów przez najbliższe otoczenie w codziennych obowiązkach, telemedycyna i e-zdrowie, monitoring oraz niezależne życie. Omawiane w ramach tych tematów zagadnienia dotyczyły m.in. innowacyjnych rozwiązań, problemów wymagających dalszych badań oraz regulacji prawnych. Konferencję uzupełniono specjalną sesją zatytułowaną *Healthy and Secure People*, której przewodniczyli: Filipe Portela, Manuel Filipe Santos, José Machado i António Abelha z Centro ALGORITMI, University of Minho w Portugalii oraz Anastasius Moutzoglou z European Society for Quality in Healthcare w Grecji.

Zainteresowanie uczestników wzbudził wykład inauguracyjny, wygłoszony przez Panagiotisa D. Bamidisa z Aristotle University of Thessaloniki & Leeds Institute of Medical Education, podczas którego zostały poruszone zagadnienia dotyczące zagrożeń wynikających z coraz bardziej popularnego *Recommendation Health System*. Najczęściej zgłaszane obawy związane były z: ochroną prywatności użytkowników (Kto i w jakim celu wykorzystuje moje dane?), aktualizacją informacji o stanie zdrowia (Czy mój obecny stan zdrowia zgadza się z tym, co zapisałem w algorytmie

10 lat temu? Czy system aktualizuje i dostosowuje się do zmiany trybu życia i nawyków?), rozproszonymi systemami rekomendacji i szyfrowaniem homomorficznym. Ponadto omówione zostały zagadnienia związane ze złośliwymi atakami (podrabianie preferencji przez wykorzystanie fałszywych użytkowników oraz demaskowanie danych użytkownika przez uzyskiwanie preferencji), a także kwestia odpowiedzialności za skutki korzystania z systemu. Przytoczono przykład aplikacji, w której pacjent wpisuje swoje objawy chorobowe, a następnie na podstawie algorytmów skonstruowanych przez inżynierów otrzymuje diagnozę oraz zalecaną opcję leczenia. Postawiono pytanie: Kto jest w takiej sytuacji odpowiedzialny za „zażycie złej tabletki”? Projektant algorytmów? Pozostali użytkownicy? Sam użytkownik? Przykład ten pokazuje, że istnieje bardzo duża potrzeba stworzenia odpowiednich regulacji prawnych.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w opiece nad osobami starszymi staje się coraz bardziej powszechne i odgrywa coraz większą rolę. Sprzyja to dynamicznemu rozwijaniu się tej dziedziny. Podczas ICT4AWE zostały przedstawione nowoczesne rozwiązania wykorzystywane w opiece nad osobami starszymi: urządzenia i technologie wspomagające, projekty inteligentnych domów i systemy obsługujące osoby starsze. Stosowane są one przede wszystkim w celu poprawy jakości życia takich osób oraz utrzymania zdrowia. Jako przykład pokazano wyjątkowy projekt inteligentnego domu – TigerPlace, w którym do monitoringu osób starszych zaangażowani są pracownicy uniwersyteccy i studenci. Na uwagę zasługują również systemy Health Buddy i AlereNet, przydatne w monitorowaniu osób starszych z niewydolnością serca, która jest powszechnym problemem w tej grupie wiekowej.

W czasie konferencji omówione zostały także zagadnienia dotyczące zaufania osób starszych do nowoczesnych technologii związanych ze zdrowiem. W pracy dr Wiktorii Wilkowskiej oceniono opinie dotyczące znaczenia czynników wpływających na poziom zaufania do tych technologii

Adres autora: Weronika Świerniak, Światowe Centrum Słuchu, Zakład Teleaudiologii, ul. Mokra 17, Kajetany, 05-830 Nadarzyn, e-mail: w.swierniak@ifps.org.pl

(ich niezawodność, wiarygodność, operatywność i łatwość w użyciu) oraz kwestie zaufania do „mediatorów” (lekarz jako wzór do naśladowania, dowody naukowe, wymiana z rówieśnikami i praktyczne doświadczenie), a także omówiono znaczenie różnych funkcji systemu dla użytkowników. Cechy użytkownika, takie jak wiek, płeć i postrzegany stan zdrowia, zostały wzięte pod uwagę jako reprezentatywne wskaźniki różnorodności wśród (potencjalnych) użytkowników. Wyniki wykazały istotny wpływ wieku i płci na zaufanie (kobiety powyżej 65 roku życia statystycznie częściej używają nowoczesnych technologii i bardziej im ufają). Ponadto na akceptację nowych technologii medycznych duży wpływ ma uświadomienie sobie przez pacjenta własnej niepełnosprawności, rekomendacja lekarza (jeśli lekarz wierzy w dany system, to pacjent też zacznie go używać), a także możliwość bezpłatnego wypróbowania danego urządzenia w domu. Dużą wagę przywiązuje się również do wyglądu urządzeń (gdy mają

one „twarz”, wtedy pacjent ma poczucie, że komunikuje się nie z robotem, lecz z drugim człowiekiem).

Podsumowując, można stwierdzić, że wyniki prac prezentowanych podczas konferencji ICT4AWE 2018 wskazują, iż większość osób powyżej 65 roku życia nie akceptuje rozwiązań typu smart, ponieważ boi się o swoje dane osobowe z uwagi na brak odpowiednich regulacji prawnych. Wyzwaniem jest zatem znalezienie odpowiedzi na pytanie: Co możemy zrobić, aby ułatwić tej grupie wiekowej akceptację nowoczesnych rozwiązań? Jako konsensus zaproponowano, aby na początku wprowadzić tzw. opiekę mieszaną (połączenie opieki stacjonarnej i opieki wykorzystującej rozwiązania telemedyczne). Aby jednak taki model opieki mógł zostać skutecznie wdrożony, lekarze i opiekunowie powinni wcześniej przekazać pacjentom jak najwięcej informacji o nowoczesnych systemach i technologiach wspierających ochronę zdrowia.